పెద్దకాలువ

భారతదేశంలో గంగానదిఎంత పవిత్రమైనదో, ఆ మున్సిపాలిటీలో పెద్ద కాలువ అంతకన్నా పవిత్రమైనది.

ఆ ఊరి ప్రజల కల్మషాన్నంతటిని తన కడుపులో దాచుకుంటుంది. గబ్బునంతటిని గుండెల్లో ఇముడ్చుకుంటుంది. ఇళ్ళలో చచ్చిన ఎలుకల్ని, పిల్లుల్ని, ఆఖరికి నెలలు నిండక ముందు తీసేసిన కడుపుల్ని, పుట్టగానే గొంతు పిసికేసిన శిశువుల్ని, చర్మాన్ని వొలిచేసి విసిరేసిన పశువుల్ని- ఇలా ఎన్నో అకృత్యాల్ని, ఎంతో దుర్మార్గాన్ని తనలో ఇముడ్చుకొని ఊరి మధ్యలోంచి నిండు గోదారిలా గాంభీర్యంగా, కొండచిలువలా హుందాగా ప్రవహిస్తోంది మురికికాలువ!

గుడిలో పూజారి దండకం చదివి ఒక చేత్తో గుగ్గిలం పిడత, మరోచేత్తో నెమలికన్ను పట్టుకొని ధూపం వేస్తుంటే అమ్మవారికి ఎంత ఆనందంగా వుంటుందో- ఏ ఇల్లాలో ఇళ్ళు ఊడ్చేసి, ఒక చేత్తో చీపురు, మరోచేత్తో చేటనిండ కసువుని పట్టుకొని తనలో పడేస్తే ఆ కాలువ కంత ఆనందంగా ఉంటుంది. కొత్త బట్టలేసుకొని, ఆఫీసుకు బయల్దేరుతూ లేకలేక పుట్టిన కొడుకుని ఎత్తుకుంటే వాడు ఒంటేలు పోసేస్తే, ఆ తండ్రి ఎంత పులకించిపోతాడో-, ఏ పిల్లాడైనా బట్టలన్నీ విప్పేసి గబగబ తన దగ్గరకు పరుగెత్తుకొచ్చి తన భుజంమీద కూచుని వాడి పని కానిస్తుంటే- అంత పులకించిపోతుంది. ఆడమ్ బతికొస్తే కోటానుకోట్లు వారసులైన మనుష్యులంతా ఒక్కసారి తాతయ్యా! అని అతని మీద మూగితే ఎంత మైమరచిపోతాడో, ఝుమ్మని ఓంకారనాదాన్ని చేస్తూ తనపై ముసురుతున్న దోమల్ని చూసి అంత మైమరిచిపోతుంది ఆ మురికి కాలువ.

మురికికాలువకి పెద్ద చిన్న భేదంగానీ, ఉన్నోడు, లేనోడని తారతమ్యంగానీ లేదు. కోట్లకు పడగలెత్తిన కుబేరుడైనా, కడుబీద కుచేలుడైనా ఆ మురికికాలువలో కలవవలసిందే! దాని పెద్ద మనసుని గుర్తించేమో దాన్ని అందరూ "పెద్దకాలువ" అని ముద్దుగా పిలుస్తుంటారు.

ఇలా ఎన్నో ఏళ్ళుగా ఎంతో ఆనందంగా గడిచిపోతున్న ఆ మురికి కాలువ జీవితంలో ఒకనాడు హఠాత్తుగా చీకట్లు ముసురుకున్నాయి.

ఆ మున్సిపాల్టీలో 'గుంటెప్పని' ఒక వ్యక్తి వున్నాడు. ఊరి బయట ఉన్న కొటాల్లో అతని నివాసం. పక్కనున్న పల్లెల్లో కరువొచ్చి, అతను అతనితోపాటు మరో యాభై కుటుంబాలు వలస వచ్చి ఆ మున్సిపాల్టీలో సెటిలర్స్‌గా సెటిల్ అయిపోయారు.

1994లో మున్సిపాల్టీకి ఎలక్షన్లు జరిగినాయి. పోటీ- పోటాపోటీగా నువ్వా, నేనా అన్నంతగా ఉంది. ప్రతీ ఓటు ఇంపార్టెంటు అయికూర్చుంది. అలాంటి సమయంలో నాయకుల దృష్టి ఆ సెటిలర్స్ మీద పడింది. ఓ అర్ధరాత్రి ఛైర్మన్ కేండెట్, కౌన్సిలర్ కేండెట్ పార్టీ నాయకులు మొత్తం కదిలి ఆ ప్రాంతానికి వచ్చారు.

"సెటిలర్స్‌తో ఓ రెండు గంటలు చర్చలు జరిగాయి"

సెటిలర్సు గుడిసెలన్నీ ముప్పైవార్డుకి ఆనుకొని ఉన్నాయి. కాబట్టి తొమ్మిది గంటలకే వాళ్ళు ఓట్లన్నీ ముప్పయి వార్డులో వేసేసి- సాయంత్రం అయిదులోపు ఇంకో ఐదు వార్డుల్లో దొంగోట్లు వెయ్యాలి. దానికి బదులుగా వాళ్ళందరికీ ఊరి మధ్యలో పాక వేసుకోవడానికి స్థలం చూపించాలి- ఇది సెటిలర్స్‌కి, నాయకులకి మధ్య జరిగిన ఒప్పందం.

ఈ ఒప్పందం కుదర్చడంలో ఇటు నాయకులకి, అటు ప్రజలకి మధ్య సంధానకర్తగా ప్రముఖపాత్ర వహించాడు గుంటెప్ప. ఎలక్షన్సులో ఛైర్మన్, వాళ్ళ మనుష్యులు అఖండ మెజార్టీతో గెలిచారు.

ఒప్పందం ప్రకారం ఇప్పుడు సెటిలర్స్‌కి ఊరి మధ్యలో స్థలం ఇవ్వాల్సి ఉంది.

ఛైర్మన్‌గారు టౌనింగ్ ప్లానింగ్ వాళ్ళను పిల్చి ఖాళీ స్థలం ఎక్కడుందో చూడమన్నాడు. ఖాళీస్థలాలు చాలా ఉన్నాయి. కానీ అవి పబ్లిక్ పర్పస్‌కి ఉపయోగించాలి. ఇలా కొట్టాలు వేసుకోవడానికి వీల్లేదని చెప్పారు. ఇంకెక్కడా స్థలం లేదు.

ఇదిగో అదిగో అంటూ ఆర్నెళ్ళు గడిచిపోయింది. ఒప్పందం ప్రకారం కొట్టాలేసుకోవడానికి స్థలం ఇవ్వలేదు ఛైర్మన్. స్థలాలిస్తున్నారని తెలిసి సెటిలర్స్ చుట్టాలు పక్కాలు అందరు వచ్చి చేరుకున్నారు. ఇప్పుడు నూటయాభై కుటుంబాలైనాయి. మధ్యవర్తిగా ఉన్నందుకు గుంటెప్ప మీద ఒత్తిడి ఎక్కువ అవుతోంది. కొంతమంది కిట్టనివారు గుండెప్పకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం ప్రారంభించారు. ఏమనంటే ఛైర్మన్ దగ్గర కొంత కతికేసి మనకి అన్యాయం చేస్తున్నాడని. దాంతో గుండెప్పకు పౌరుషం పొడుచుకొచ్చింది. అందర్నీ పిల్చుకొచ్చి మున్సిపల్ ఆఫీసు ముందు

దీర్ఘాశి విజయభాస్కర్

పెద్ద ధర్నా చేయించాడు. నాల్రోజుల్లో స్థలాలివ్వకపోతే ఆమరణ నిరాహారదీక్ష చేస్తానని అల్టిమేటమ్ కూడా ఇచ్చాడు.

దాంతో గుంటెప్ప నిజాయితీని, త్యాగబుద్ధిని, తెగింపుని చూసి ప్రజలెంతో ముచ్చటపడిపోయారు. అనవసరంగా అపార్థం చేసుకున్నామని తెగ నొచ్చుకున్నారు.

ఈ స్వతంత్ర విశాల ప్రజాస్వామిక దేశంలో ప్రజల అవసరాల పునాదిపై ఒక కొత్త నాయక వృక్షం మొలకెత్తడానికి బీజంపడిపోయింది.

గుంటెప్ప తాకిడికి తట్టుకోలేక కమిషనర్‌ని, హెల్తాఫీసర్‌ని, టౌన్ ప్లానింగ్ ఆఫీసర్‌ని, కొంతమంది ముఖ్యులైన కౌన్సిలర్స్‌ని పిల్చి సమస్య గురించి చర్చించాడు ఛైర్మన్. రెండుగంటలపాటు మీటింగ్ నడిచిన పరిష్కారం ఎవ్వరూ చెప్పలేకపోయారు.

ఆ సాయంత్రం హెల్తాఫీసర్ ఛైర్మన్ ఇంటికి వెళ్ళాడు. "మధ్యాహ్నం కమిషనర్ ఎదురుగా చెప్పడం బాగుండదని చెప్పలేదుగానీ గుంటెప్ప సమస్యకు పరిష్కారముంది" అన్నాడు హెల్తాఫీసర్.

"ఏంటది?"

"శివాలయం టర్నింగ్ దాటిన తర్వాత రెండు వీధుల నీరే పెద్ద కాలువలోకి వస్తాయి"

"ఏ వీధులు"

"బ్రాహ్మణవీధి, కోమటిగేరి- కోమట్లలో కలిగినోళ్ళు పట్నాలుపోయి వ్యాపారాలు చేసుకుంటున్నారు. బ్రాహ్మలకేం ఊళ్ళా, ఉద్యోగాలా రోజుకి నాలుగుసార్లు స్నానాలు జెయ్యడానికి- పెద్దగా యూసేజ్ లేదు. కాలువ మాత్రం కె.సి.కెనాలంత ఉంది"

"అయితే ఏంజెయ్యమంటావ్"

"విను. విను. కాలువకు రెండు అడుగులు వదిలేసి రెండుపక్కల తలో ఇరవై బళ్ళు మట్టేసుకోమంటే- వాళ్ళే పూడ్చేసుకుంటారు. కొట్టాలు వేసుకుంటారు. సమస్య సాల్వ్ అయిపోతుంది."

హెల్తాఫీసర్ ఇచ్చిన సలహాకి ఎంతో సంతోషపడిపోయాడు ఛైర్మన్. పరిపాలన నడిపేటప్పుడు స్వంత కులస్థుడు ఒక్కడైనా ఉండాలనేవాడు తన తండ్రి. కులం విలువ మళ్ళీ తెలిసొచ్చింది ఛైర్మన్‌కి.

ఉదయానికే కబురు వెళ్ళిపోయింది సెటిలర్స్‌కి.

ఇంట్లోని తల్లీ, పిల్లా, ముసలీ ముతకా అంతా కలిసి తలో తట్టా, బుట్టా, పార, పలుగు, గంప, చేటా పట్టుకొని పెద్దకాలువ కప్పేయడానికి బయల్దేరిపోయారు.

ఆల్‌మట్టి డ్యాం నిర్మాణానికి చూపిస్తున్న చొరవ ప్రదర్శించి పెద్ద కాలువకు శివాలయం టర్నింగ్ దగ్గర నుండి సుమారు ఒక మూడొందల మీటర్ల పొడువున కప్పెట్టేశారు. రెండు సైడుల మూసేస్తుంటే తనే సూసైడ్ చేసుకుంటున్నట్టనిపించింది. తననెవరో హత్యచేసి భూమిలో పాతిపెడుతున్న ఫీలింగ్ కలిగింది కాలువకి.

ఇంతకీ హెల్తాఫీసర్‌కి ఈ ఆలోచన ఎందుకు వచ్చిందంటే- గతసారి సి.ఎం.గారు ఆకస్మిక తనిఖీకి వచ్చినప్పుడు శివాలయం టర్నింగ్ దగ్గర నిలబడి పెద్దకాలువను చూశాడు. కాలువలో పేరుకుపోయిన మట్టిని, మట్టిపైన చెరుకు చేనులాగ మొలిచిన గడ్డిని, కాలువనే పిచ్‌లా చేసుకొని క్రికెట్ ఆడుతున్న ఎలుకల్ని- అంపైర్‌లాగ కళ్ళు తిప్పకుండా ఎలకల్ని చూస్తున్న పాముని- పాముకి భయపడి బొరియల్లో దాక్కున్న కప్పల్ని- ఇలా ఫారెస్టుకి తక్కువ, జూకి ఎక్కువ అనిపించే పెద్దకాలువ అనబడే దాన్ని సి.ఎమ్‌గారు చూడనే చూశారు. కళ్ళతోనే నిప్పులు కురిపించారు. నిలువునా చీరేస్తానన్నాడు. మళ్ళీ వచ్చేసరికి కాలువ ఇలా కనిపించడానికి వీల్లేదని హెల్తాఫీసరుకు హుకుం జారీచేసి వెళ్ళారు సి.ఎమ్.

"ఈ కాలువను ఇలా కనబడనివ్వను" అని గట్టిగా నిర్ణయించుకున్నాడు హెల్తాఫీసర్. అందుకే అలా కనబడ కుండా చేసేశాడు.

మూడువందల మీటర్ల పొడువున కాలువకి రెండుపక్కల నూటయాభై గుడిసెలు వచ్చి కాలువలో పడ్డాయి.

> ఆల్‌మట్టి డ్యాం నిర్మాణానికి చూపిస్తున్న చొరవ ప్రదర్శించి పెద్ద కాలువకు శివాలయం టర్నింగ్ దగ్గర నుండి సుమారు ఒక మూడొందల మీటర్ల పొడువున కప్పెట్టేశారు. రెండు సైడుల మూసేస్తుంటే తనే సూసైడ్ చేసుకుంటున్నట్టనిపించింది. తననెవరో హత్యచేసి భూమిలో పాతిపెడుతున్న ఫీలింగ్ కలిగింది